DAILY
اراده
د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپانه
سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش
سال سوم شماره ۲۰۷
شماره مسلسل ۲۸۷
دوشنبه ۷ میزان ۱۳۸۲ هـ. ش
۲ شعبان ۱۴۲۴ هـ ق
29 September 2003

PROPERTY OF ACKU

اوه کسه امنیتي ساتونکي ووژل شول

د هلمند په ولایت کې د ځینو وسله والو کسانو له خوا ورځمه شپه په امنیتي ساتونکو برید وشو په دغه برید کې اوه تنه افغان پولیس ووژل شول. د ولسوالۍ چارواکي ویلي دي چې د هیواد په سویل کې د دوو تنو مرستندویو افغان کارکوونکو وژنه یو جنګي جرم دی او ددې خبرې پخلي کوي چې په سرتیري وژل شوي او برید کوونکو د هغوی موټر هم سوځولی دی. پداسې حال کې چې د ګړۍ د پیښې په ټور څوک ندي نیول شوی چارواکي ددغه برید ځای د سنګین ولسوالۍ ښودلی او د معمول په څیر یې تورن کسان د حکمتیار او طالبانو پلویان بللي دي. د هلمند دوالي ویاندوویل چې برید کوونکي په دوو موټرو کې راغلل او د دولتي سر تیرو په ګزمه یې برید وکړو.

دملګرو ملتونو سازمان:

په ولایاتو کې د امنیت تینګولو ته بیړنۍ اړتیا ده

د ملګرو ملتونو یو ولایتونو کې امنیت برید کې وژل شوی دي. د چارواکي ویلي دي چې تیره تینګولو ته سملاسي اړتیا ملګرو ملتونو چارواکي اونۍ د هیواد په سویل کې ده. دغه کسان چې د هلمند د دوو تنو مرستندویو په ولایت کې د افغانستان د افغان کارکوونکو وژنه یو بیا ابادولو د رضاکاري جنګي جرم دی او ددې تولنې په یوه ګاډی سپاره خبري پخلي کوي چې په ووو د طالب جنګیالو په یو

دین محمد مبارز را کشتند

دین محمد مبارز یکی از متنفذین و بزرگان شهرک "خاتم الانبیاء" ولایت هرات شب یکشنبه توسط افراد مسلح ناشناس به قتل رسید. اهالی این شهرک که در منطقه پل پشتون ولایت هرات موقعیت دارد گفتند: ساعت (۹) شب پنج فرد مسلح که چهار تن آنها ملبس به یونیفورم نظامی بودند، با مراجعه به منزل مقتول وی را از خانه بیرون کشیده و بعداً کشته اند. در جریان این حادثه دو تن از مهمانان آقای مبارز نیز توسط مهاجمین مجروح گردیده اند. دین محمد مبارز از متنفذین قوم هزاره در ولایت هرات بود که به گفته اعضای فامیلش با کسی خصومت شخصی نداشته است.

پس از ترور حاجی کاظم سلطانی یکی از اعضای حزب وحدت در هرات این دومین واقعه ترورسیتی طی بیست روز گذشته در ین ولایت است.

متخلفین عرصه مخابرات جریمه خواهند شد.

کابل:
یک منبع وزارت مخابرات اعلام کرده اند که در صورت تخلف از مقررات، شرکت های را که به عرضه خدمات انترنتی میپردازند جریمه نقدی خواهند کرد.
این منبع که بنام بورد مقررات یاد می شود جدیداً به منظور نظارت بر شرکت های عرضه کننده خدمات مخابراتی، ایجاد شده است.
این نهاد جدید هم اکنون وابسته به وزارت مخابرات است اما چنانکه مسؤلان آن می گویند در آینده نزدیک بصورت مستقل فعالیت خواهد کرد تا قادر به کنترول مؤسسات وابسته به دولت نیز باشد.
هم اکنون در کشور سه سیستم تیلفون فعالیت دارد که یکی سیستم دیجیتل شهری یا تیلفون زمینی است و دوی دیگر سیستم مبایل. پیشتر مشترکین هر یک از ین سیستم ها امکان بر قراری ارتباط با همدیگر را نداشته اند. بورد مقرراتی به عنوان اولین اقدام بعد از ایجاد خود با اعمال فشار بر این سه شرکت رابطه میان آنان را بر قرار کرده است

باز هم مکاتبی را سوختند

مکتبی در ولسوالی خیوه ولایت ننگرهار به آتش کشیده شد. گزارش ها از ولایت ننگرهار حاکی از آنست که دشمنان علم و معرفت با سیاه اندیشی تام مکتب دخترانه ولسوالی متذکره را در حالیکه محافظ مکتب را بسته بودند به کام آتش سپردند.
ابو زاهد معاون معارف ولایت ننگرهار در این رابطه گفته است، در این حادثه کسی کشته یا زخمی نشده است و دختران مکتب دیروز برای فرا گرفتن دروس در مکتب سوخته شان حاضر شده بودند. او افزوده است که برای بررسی موضوع هیأتی را به ولسوالی خیوه فرستاده اند
قابل یاد دهانی است که چنین وقایعی چندی قبل در مناطق جنوبی و مرکزی کشور نیز رخ داده بود. طبق یک خبر دیگر سه مکتب دختران را در قرای مربوط ولسوالی چاربولک ولایت بلخ به نام های مکتب بدایی بلخی، جاوید شهید و مکتب قریه تیمورک با آتش کشیده شده وسیاه دلان در نامه های که جا گذشته اند، نوشته اند که دختران تان را نگذارید به مکتب بروند

د راستنېدو کونکو کډوالو په شمېر کې زیاتوالی راغلی دی

د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنري UNHCR اعلان کړې چې د ۲۰۰۲ میلادي کال د مارچ د میاشتې راهیسې د هغو کډوالو په شمیر کې چې له ګاونډیو ملکونو څخه خپل هیواد ته راستانه شوی دی زیاتوالی راغلی دی. ددوی په وینا دا شمیره اوس مهال ۲،۲ ملیونو وګړو ته رسیږي. دغه سازمان وایي یوازې په روان کال کې ۵۰۰ زره کډوال افغانستان ته راستانه شوی چې لدې ډلې څخه ۳۰۰ زره یې له پاکستان (سل) زره له ایران او سل زره نور یې له بیلا بیلو هیوادونو څخه خپل هیواد ته راغلی دي.
د نومورې سازمان په وینا ۵۰ زره بیخایه شوي کسان هم دغه سازمان په مرسته خپلو سیمو ته ستانه شوی دي.

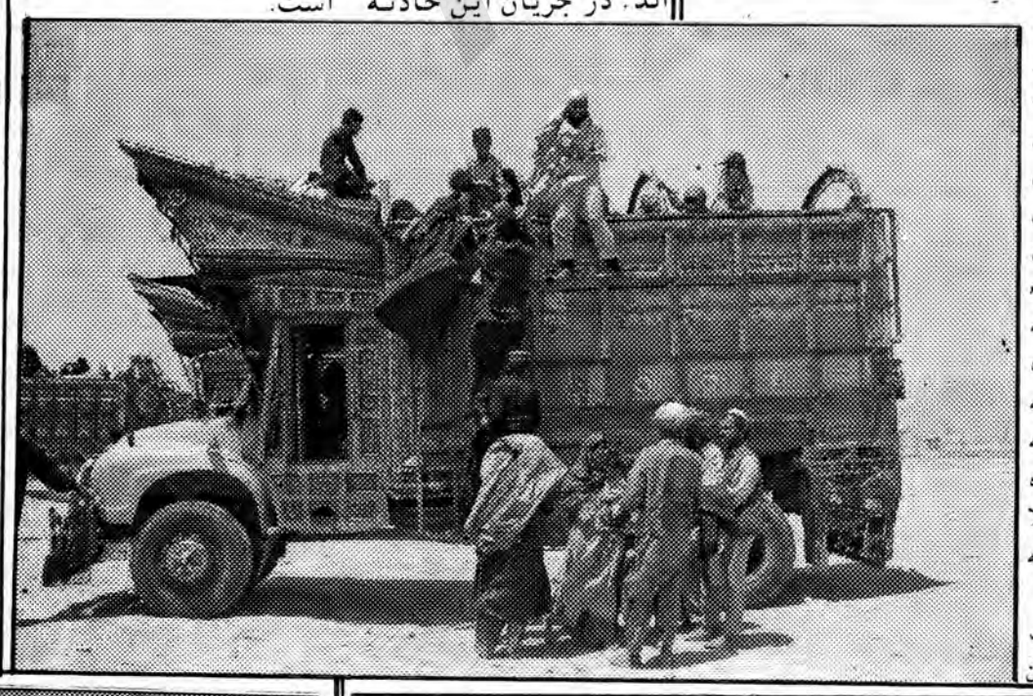

کمک دولت آلمان برای مکاتب ولایات شرقی

دولت آلمان مبلغ یک صد هزار یورو را در اختیار یونیسف یا صندوق حمایه کودکان سازمان ملل متحد قرار میدهد. قرار است این پول صرف خرید قرطاسیه و سایر لوازم تعلیمی برای (۹۵۰) مکتب در ولایات شرقی افغانستان شود.
داکتر فرانس جوزیف کالن رئیس مؤسسه SG کامبیلاک دیروز برای اعطای این پول وارد کابل شد. او از بعضی مکاتب دخترانه در افغانستان دیدار خواهد کرد. گفته می شود کمک دولت آلمان برای یونیسف در این زمینه به دو میلیون دالر افزایش خواهد یافت که ده در صد بودجه یونیسف یا صندوق حمایه کودکان سازمان ملل متحد را در افغانستان تشکیل میدهد.

د کرنۍ د ودې لپاره ورکشاپ جوړ شو

د خوراك او کرنې نړیوال سازمان په افغانستان کې د کرنې د ودې په موخه یو روزنیز ورکشاپ جوړ کړی دی. پدغه ورکشاپ کې د کرنې او اوبو لګولو، د اوبو د زیرمو او چاپیریال د ساتنې او د کلیو د پراختیا وزارت استاذو ګډون کړی دی. پدغه ورکشاپ کې لومړی د کلیو د پراختیا او د ودې پر مسائلو بحثونه او خبرې اترې تر سره شوې. دا ورکشاپ به د هغه دوامداره سیمنارونو د لړۍ وروستی پراو جوړوی چې د FAO سازمان د زوان عیسوی کال د جون د میاشتې نه را پدیخوا پیل کړی دی.

سرمقاله
دلوی او ښېونکی خدای په نامه

په تعلیمي سیستم کې یا جوړونه!!

سره له دې چې زمونږ ټولنه داوږدو ټپل شوو جګړو په بهیر کې دژوندانه په هره برخه کې وروسته پاتې شوې ده او تر ټولو زیات جبران نه منونکی زیان یې زمونږ دتعلیمي سیستم پرمختګ او پراختیا ته رسولې دی خکه خو مونږ په تیرو جګړو کې دتعلیمي سیستم په برخه کې دوه ستر زیانونه ولیدل.
لومړی دا چې د هیواد له بیلابیلو سیمو څخه دبیلابیلو سیاسي، اقتصادي، تعلیمي او جګړه ییزو فشارونو له مخې د مغزونو فرار ګاونډیو هیواد و او بیا نورو بهرنیو هیوادونوته پیل شو اودا بهیر لاتر اوسه دوام لري. دویمه دا چې دهغه وخت دجګړه ییزو شرایطو له مخې زمونږ تعلیمي موسسې دهرې ورځې په تیریدوسره فلج کیدلې. ښوونکي اوزده کوونکي یې یا په نورو کارونو بوختیدل اویا خود قلم په خای ټوپك په اوږه ورته کیښودل شو اوس چې په هیواد نسبي ارامي دمرکزي انتقالي دولت تر سیوري لاندې راغلې ده دهیواد دخلکو دژوندانه په بیلابیلو برخو کې دجوړولو اوبیا رغاوني کارونه په سیمو کې دامن اوامنیت دساتلو ترڅنګ روان دي دتعلیم او تربیې وزارت هم دبیا جوړوني په برخه کې نسبي کارونه کړي چې زیاتره یې دساختماني اودتعلیمي سیستم دارتباو وسایلو دنسبي پوره کولو په باره کې دي اوشته داسې نوري ډیرې ارتیاوې چې لا اوس هم زمونږ دتعلیمي سیستم دبیا احیا او جوړولو په برخه کې یې پوره کول حتمي او ضروري دي.
خوهغه څه چې لا اوس هم زمونږ دتعلیمي سیستم په دننه کې خورونکي او پخپله دتعلیم او تربیې دپرمختګ په لاره دیوخنډ په توګه پاتې شوي دي هغه دمرکز اوولایاتو په تعلیمي موسسو کې دنظم او دسپلین نشتوالی اودتګرې او وړ استاذانو کمښت دي.
له تعلیم څخه دتربیې خوا بید دتل لپاره درنه وې خونه بده مرغه چې زمونږ په تعلیم خایونو کې دنظم اودسپلین نشتوالی پخپله دتدریس په جریان او د افهام او تفهیم داصولو په ماتولو کې څکه ناوړه اغیزه کړې ده چې په ښوونځیو کې دجسمي جزا په خای انضباتي سزا هم له منخه تللې ده او زده کوونکی داحمد اومحمود په نومونو باندې په تکیه داړونده ښوونځیو دنظم او دسپلین په پوره ګډوډولو پوره لاس لري.
دویمه ستونزه دمسلکي ښوونکو نشتوالی دی د ۱۳۷۱ کال راهیسې تر اوسه پورې په یوه بڼه نه په یوه بڼه ددولسمو اوتر دولسمو څخه کښته ټولګیو زده کوونکو دجعلي اسنادوپه راوړلو سره په هره بڼه چې کولای شول خپل اسناد قانوني کړي اودهیواد په بیلابیلو ښوونځیوکې تش په نامه داستاد په توګه دنده اجرا کوي ان چې له شپږم ټولګي څخه فارغیتو هم د ۱۲ په اسنادو خانونه مقرر کړي دی که چیرې له یوې خوا دښوونکو کمبود دی له بلې خوا دجعلي سندونو ښوونکو هم زمونږ دتعلیمي سیستم دلابربادی اوړنګولو په برخه کې پوره زیانونه رامنځته کړي دي چې دا کار زمونږ په تعلیمي سیستم کې دبیا جوړونې په لور نه بلکې دتعلیمي سیستم دلا ورانولو اوشاته اچولو په لوري ګام بللای شو.
دتعلیم اوتربیې وزارت که څه هم پدې هکله دژورې خیرنې په برخه کې ستونزې لري خو کولای شی چې دنظم اودسپلین درامنځته کولو اودښوونکو دپوره کولو په برخه په هر ښوونځي کې دحق الزحمې په توګه له مسلکي استاذانو څخه کار واخلی تر هغې پورې چې دمسلکي استادانو شمیر اوا رتیا راپوره شي اودجعلي سندونو درلودونکو استاذانو په هکله خانګړی تصمیم ونیسي.

شلاقی دردناک بر اندام بشریت

بقلم آموده

در ین روز تومار سر نوشت کشور ما یکبار دیگر در هم پیچیده شده و آفتاب طالع این کشور نگوبختانه در نقطه زوال قرار گرفت. طالبان این نام وحشت آور بر سرنوشت ملت ما پیروزمندانه حاکم شدند که تاخت و تاز آن بیشتر به حملات چنگیزی شباهت میرساند.

طالبان که مدتها پیش از ین تاریخ با میزبانی اسلام آباد و باگردهمایی نمایندگان نظامی سیاسی و امنیتی، عربستان، مصر، انگلستان و امریکا در پاکستان در یک نشست سری و در پشت درهای بسته در لابراتوار سیاستهای ستراتژیک منطقه یی نطفه گذاری میشد، هیچ کسی حتی ستراتیژیست های غرب نمی دانست که این نطفه های به ظاهر تجربی، به چنان هیولایی بدل خواهند شد که بت های چند هزار ساله بامیان را فرو میریزند و به همیاری یک دست آموز دیگر غرب آقای بن لادن، افغانستان را به نقطه داغ رخداد های سیاسی بدل خواهند گردانید و در پرتو هلال طلایی از یکسو از دستاوردها و فر آورده های آن تروریزم را به آنسوی اوقیانوسها صادر می کنند و از سوی دیگر با مواد مخدره جوانان مغرب زمین را به کام اژدهای دخان، به غبار آسمان پیما مبدل میسازند و در انتقام کشی از داعیه فلسطین بر جهای جهانی را به آتش می کشند و ایلول اسود یا سپتامبر سیاه را باز آفرینی می کنند و بالنتیجه بر قلب ابر قدرت جهان و همه جهانیان داغ ماندگاری را می نشانند که به سان شلاقی دردناک اندام بشریت را لرزانید.

طالبان که به اصطلاح خود شان و رهنمایان شان با شعار "نابودی نیروهای شر و فساد" به همکاری جنرال نصیر الدین بابر، جنرال شکست خورده در بنگلادیش و پابه پای نظامیان و ملیشه های پاکستان فتح الفتوح شانرا از قندهار آغاز کرده بودند و بعد از ماهها تلاش با پرداخت صندوقهای دالر و با تطمیع و خلع سلاح قوماندانان دولت اسلامی آقای استاد ربانی در ولایات پیشگامی میکردند، سر انجام در جلال آباد موضع گرفته بودند و در مقام معارضه با کابل در انتظار، فرصت نشسته بودند.

از یکسو ملا بورجان قوماندان طالبان خود را پشتیبان محمد ظاهر پادشاه سابق خواند و از دیگر سو معاون وزارت خارجه امریکا مذاکرات دشواری را با مسوولین حکومت کابل ادامه میداد تا طالبان را پیام آوران صلح و آرامش وانمود کند.

سر انجام ملا بورجان قوماندان طالبان بشکل مرموزی کشته شد و طالبان کابل را در هم نور دیدند، در حالیکه چند ساعت پیشتر از آن منسوبان دولت استاد ربانی که میدیدند، دیگر اعتماد استوار دوست همسایه جایش را به دشمنی آشکار داده، واقعاً یک "نهضت خود جوش" نیست. و لذا به

فراری بیمانند رو آوردند که تشابه آنرا تنها با فرار خوارزمشاهیان از دست چنگیزیان مغولی میتوان مقایسه کرد و دریافت.

طالبان، کابل را با پای تویوتاهای تیز گام و سریع السیر شان لگد مال کردند، هر چند دفتر محمد ظاهر، پادشاه سابق پیام تأییدی اش را از طالبان عنوانی‌مردم افغانستان صادر کرده بود، مگر طالبان با همان شیوه و شگرد طبیعی خود شان بر خلاف خط مشی سیاسی و پرنسیپ های معین محمد ظاهر شاه به بستن مکاتب، منع و محروم ساختن زنان از کار در بیرون از خانه، استیلای مطلقیت مذهبی و رسم ((کیبل کراسی)) بر مردم، دامنه تسلط شانرا بر کشور قطعیت بخشیدند و ملیشه های همرزم و همقدم سیه چرده، کار آزموده، شانرا در بارک های نظامی کابل، و در هوتلهای مجلل شهر جا به جا ساختند.

طالبان روز تا روز بصورت برق آسا در کشور استقرار می یافتند، در حالیکه در پشت پرده ادارات استخباراتی کشور همسایه زمینه های تدارکاتی و تقویت آنان به شدت ادامه داشت و کلدار با شور و شعف یکبار دیگر دستهای هیجان زده دینار و دالر رابه هم گره می زد و افغانی را با منجنیق یک ستراتیژی تازه در ژرفای دره ها و عقب کوهها از نظر پنهان ساخته میرفت.

با گذشت زمان آنانی که لگام طالبان را در دست داشتند، یکباره دریافتند که این لگام از دست شان رها شده و کشتی طالبی به سوی مردابهای سند و پنجاب و بحیره عرب در حال فرو رفتن است.

در همین زمان بود که "دن کیشوت عصر" و شامپیون جهان عرب و اسلام بنیاد گرا با دست نامریی استخبارات در دره ها و در دامنه های کوههای رنگ پریده و محزون افغانستان و قلمرو طالبان با پاراشوت آی، اس، آی، دیسانت گردید.

طالبان کردند آنچه، بالا بینان و بالا دستان شان گفتند و دستور دادند و مردم مظلوم و وطن ستمکش ما صبورانه آنرا تحمل کردند.

در مدت پنج سال و اندی دنیا آنچه را ندیده و نشنیده بود، دیدند و شنیدند، ((آقای جهان)) زمانی که دیگر طالبان مانند اخلاف شان از کنترول و دسترس. خارج شده بود، حمایتش را از آنان باز گرفت و عربستان با آنکه از دور این آتش خرمن سوز را از چاه های نفتش تیل می انداخت تا شعله های آن به کهکشان راه یابد، روابط دیپلوماتیکی را با آن قطع کرد.

اما پترودالرش را میدان داد تا شاهر گها و شزایین نظام طالبی را تا آخرین لحظه حیاتش سر شار از خون بنیادگرایی نگهدارد.

وقتی ماهی سیاه و خالدار تروریزم به آنسوی اوقیانوسها راه پیدا کرد و شامپیون معاصر عرب مآب از پشت کوتلها و سمج های توره بوره قلب امریکا را نشانه گرفت. این خرچنگ طالبی تنها با سیخ های سرخ کرده B52 چنگالش را از پشت پای مردم ما رها کرد.

ولی حالا که روز تسخیر کابل یعنی پنجم اکتوبر بدست طالبان است هر روز در سرحدات جنوب و شرق کشور ما در زیر ریش همان B52 ها باز هم سایه های طالبان اینجا و آنجا خون هموطنان ما را می ریزد بی آنکه نقطه پایانی برای این خونریز یها بتوان تخمین کرد!

بعد از یک غروب بنیانکن، این طلوع نامرئی، از آنسوی سرحدات چه تفسیری میتواند داشته باشد، جز سر آغاز در بدری، بی هویتی و ترور حقیقت ها و حلق آویز شدن ارزشهای ملی و تاریخی ما!

سهراب دیدار

انسان اوژوند جوړونه

ځینې پدې عقیده دی چې په یوه ټولنه کې د هر اړخیز پرمختګ، سوله ییز نظام اوپورهٔ امنیتی فضا درامنځته کولو لپاره ترهرڅه لومړی داضروری ده چې دټولنې دواکمن نظام په مشرۍ کې مسوول اشخاص دټولنې د افرادو دژوند په جوړولو کې زیاته پاملرنه وکړي. دیوې ټولنې دجوړولو لپاره تر هرڅه لومړی دانسان دژوند د جوړولو موضوع ډیره مهمه ده کله چې په یوه ټولنه کې دشاملو ټولو افرادو ژوند دټولو اړتیاوو په پام کې نیولو جوړشي انسان به خپله جوړیږي دانسان جوړیدل چې دژوند په جوړولو سره رامنځته کیږي دځینو په نظر دژوند جوړولو څخه وروستی برخه ده.

خو ددې نظر پر خلاف ځینې بیا پدې عقیده دی چې دټولنې دهر اړخیز جوړولو لپاره باید تر هغه لومړی دانسان دژوند په جوړولو پیل وشي ضروری ده چې انسان په خپله ټولنه کې په عقیدوي اومدنی قوانینو کې کلک ونغښتل شي او انسان دخپلې ټولنې په وضع شوو قوانینو باندې پوه کړل شي په عقیده وي قوانینو اواصولو باندې کلکه عقیده پیدا کړي کله چې دانسان عقیده کلکه وي او کله چې یو انسان دخپلې ټولنې دهغو قوانینو په مقابل کې چې پخپله دخلکو له خوا د خلکو داستازو له خوا تاکل شوی باور ولري اوورته عقیدتمن وي داسې اشخاص هیڅکله دټولنیزو قرار دادونو په خلاف سرکشی نه کوي که چیرې انسان په خپله ټولنه کې دخپلو قوانینو په هکله پوه اوعقیده ورته ولري داسې اعمال به سرته رسوي اوداسې حرکتونه به کوي کوم چې دقانون په چوکاټ کې وي خو ددې دواړو نظریو ترمنځ دژوندانه دجوړولو دنظریې پلویان زیات بلل کیږي دوی ادعا کوي دلیل وړانده‌ې کوي اووایی چې که چیرې یو انسان هرڅومره دخپلې ټولنې په وضع شوو قوانینو باندې معتقد وی خو چې د ژوند بیلا بیلې خواوې یې په تیاره کې اوداقتصادی ستونزو سره مخامخ وي. داسې انسان هیڅکله دخپلې ټولنې وضع شوو قوانینو ته معتقد نشي پاتې کیدلی خامخا به دخپلې پراخې ټولنې په غیرکې دخپل ځان او کورنۍ دژوندانه دبیلابیلو ستونزو دله منځه وړلو لپاره په داسې اعمالو ته لاس واچوي چې هغه به نه یوازې دا چې انسانی شخصیت ته زیان رسوونکی وی بلکې دهغه په عقیده کې به هم زیانونه رامنځته کولای شي. په وروسته پاتې ټولنو کې رشوت، اختلاس، ظلم، ناروا غلاګاني او نور داسې ډیر جرمونه له همدې ځخه رامنځته کیږي چې دژوند دخراب والی بیکاری او اقتصادی ستونزو په شته والی کې دانسان په وړاندې مجبوریت دریږي او مجبوریت انسان ته ځینې هغه لارې ښیې چې دټولنې په وضع شوو قوانینو کې پرې دعمل کولو بندیزونه لګیدلی وي.

لازمه ده چې دیوې وروسته پاتې ټولنې چاروا کی باید تر هغه دمخه دیوې ټولنې دپرمختګ. سوکالی او ارامی لپاره دانسان دجوړولو په ځای دژوند دجوړولو لپاره وهڅوي. کله چې په ټولنه کې دانسان اړتیاوې پوره شوی له هغو کارونو ځخه چې په وضع شوو قوانینو کې ناروا او د سزا وړ بلل کیږي پرهیز کوي اونور هم له داسې ناوړه او ناروا کارونو ځخه ساتي.

منصدیان: حبیب نوری و ناجیه امید

زن را، مادر را، ستایش کنیم!

فقر، تنگدستی وبیکاری از جمله پیامد های شوم جنگ است، که طی بیشتر از دو دهه هموطنان ما را و بخصوص زنان افغان را بیشتر رنجانیده است و بکتعداد زیاد از خواهران با از دست دادن جگر گوشه ها، برادران وشوهران خویش طعم تلخ رنج، وگرسنگی را چشیده اند وبخاطر نجات خود وفرزندان خویش مجبور به کار و اکمال اعاشه فامیل شده اند. اما با تأسف که برای این همه خانمهای رنجدیده زمینهٔ کار و فعالیت مهیا نبوده وگرسنگی خود و اولاد های شان یکتعداد زیاد این خانمهای نان آور فامیل را مجبور به تگدی و جمع آوری صدقه و خیرات نموده است. وهنگام عبور از هر جاده شهر باده ها تن از این خانمها مواجه می شویم، که با یک عالم یأس و ناامیدی دست شان بسوی عابرین دراز وبا لهجهٔ مظلومانه و مایوسانه تقاضای یک افغانی را می نمایند. وبا تأسف تاکنون هیچگونه توجه در زمینه صورت نگرفته است. ولازم است دولت در برگرداندن آنها به آغوش فامیلهای شان و فراهم نمودن زمینه کار برای آنها اقدامات لازم را روی دست گیرد.

خانم حبیبه که از جمله همین خانمها است ودرکنار پل باغ عمومی با طفل خورد سال خود نشسته و از عابرین کمک می خواهد. به ارتباط علت روی آوردن وی به این کار میگوید، شوهرم قربانی جنگها گردیده و خوراک وپوشاک پنج طفلم به دوش من است، سواد ندارم که ماموریت کنم، چند جای که عریضه دادم، کار برایم پیدا نشد، کسی برایم کمک ومساعدت نکرد و گرسنگی اولاد هایم وخرچ خانه ا وقاتم را تلخ ساخت .و جز این کار دیگر چاره نداشتم. ازوی پرسیدم که حالا خرج خوذواولاد هایت را پیدامی توانی، گفت: شکر است پوره می شود اما بایک عالم ناامیدی این پول را بدست می آورم واز صبح تا دیگر باید گرمی آفتاب راقبول کنم وصدباربگویم بده بنام خدا، تا یک مشت پول رابدست آورم. از وی پرسیدم که دولت همرایت تاکنون کمک نموده است؛ گفت: نخیر کمک نکرده ودر فکر ما نیست واگر دولت برای ما زمینه کار را آماده سازد، دیگر مشکل من حل خواهد شد واز رنج روحی که من واولادهایم از این کار می بریم نجات خواهیم یافت.

کریمه خانمی جوان دیگر است که در مقابل بانک پشتنی از عابرین پول می خواهد درصحبتی که باوی داشتم، نامبرده علت رو آوردنش را به تگدی فلج بودن شوهرش وانمود کرده گفت: دیگر چاره نداشتم ومشکل ما به کمک موقتی رفع. نمیگردد ، زیرا اطفالم خورد سال اند ومن هم سواد ندارم واگر برای من کار پیدا می شد این کار رانمی کردم زیرا باآنکه چادری دارم وهیچکس راضی نیست که در هوای گرم وهوای سرد از صبح تا شام صدها بار صدا کند که بده بنام خدا.

سیما و نوریه دودختر جوان چادری پوش وشوخ طبع در جاده زیرزمینی شهر ازعابرین پول می خواهند از ایشان پرسیدم که مردم میگویند که اکثر خانمهای که تگدی می کنند مجبوریتی ندارند وتگدی را عمل وپیشهٔ خود نموده اند، آنها در جواب گفتند: آیا ما نمی خواهیم و آرزو نداریم که مثل سایر دختران جوان وفیشنی از خانه به طرف پوهنتون و دفتر روان شویم، آیا ما علاقه به مکتب، تحصیل ، لباس خوب، وظیفه خوب نداریم، آیا ما انسان نیستیم، هوس و آرزو نداریم؟ حتماً داریم و آرزوی همه چیزهای خوب را داریم ، اما به هیچکدام آن دسترسی نداریم و اگر میداشتیم چه مجبوریت به این کار داشتیم.

این دو دختر جوان می گویند: ما نان آور فامیل هستیم و باید پول بدست آوریم و اگر دولت برای ما وظیفه بدهد، معاش بدهد، ما توان کار را داریم و پول مفت را از مردم نخواهیم خواست وباعزت و آبرو کارخواهیم نمود، اما چه کنیم که کار برای ما پیدا نمی شود.

خانمهای بی بضاعت در کنار جاده ها

وکسی رویم را نمی بیند ومرا نمی شناسد اما از عابرین خجالت می کشم. از وی پرسیدم که یکتعداد زیاد زنان ودختران جوان بدون مجبوریت وبطور عادت تگدی می کنند، نظر شما در این مورد چه است؟ خانم کریمه گفت: شاید اینطور نباشد، زیرا خواستن پول از عابرین کار ساده نیست ومجبوریت ا ست که دست انسان را درمقابل دیگران دراز می سازد وحتماً علت ومجبوریتی موجود است که آنها دست به این کار میزنند.

تدویر کورس تعلیمات صحی برای زنان

جهت ارتقای سطح آگاهی خانم ها در امور صحی و حفظ الصحه محیطی کورس آموزشی تعلیمات صحی در وزارت صحت عامه دایر گردید.

این کورس به کمک مالی وتخنیکی سازمان صحی جهان دایر گردیده بود. سی نفر ازکارمندان صحی اناث مربوط وزارت امورزنان ازمرکز و ولایات شرکت داشتند. هدف از تدویر کورس به وجود آوردن تغییرات مثبت در سطح دانش، افکار،عادات و عملکرد های روز مره مردم درحیات شخصی و اجتماعی به ارتباط صحت شان می باشد، همچنان هدف از تدویر کورس بلند بردن ظرفیت خانم ها در رابطه به فعالیت های صحی از طریق ایجاد واحد تعلیمات صحی در ساختار تشکیلاتی ریاست امور زنان، عرضه خدمات تعلیمات صحی دربین مردم، خصوصاً در مان عودت کنندگان و بیجا شده گان داخلی از طریق رضا کاران صحی زنانه میباشد.

درافتتاح کورس پیام پوهاند دوکتور سهیلا صدیق وزیر صحت عامه توسط داکتر عبدالله فهیم رئیس عمومی مراقبت وبهبود صحت قرائت گردید که در قسمتی از پیام آمده است:

افتخار دارم که امروز شاهد افتتاح یک صفحه جدید یعنی افتتاح کورس تعلیمات صحی برای طبقه اناث میباشم واین یک گام مثبت در عرصه بهبود و ارتقای سطح آگاهی مردم مخصوصاً طبقه اناث شمرده میشود.

برای من جای مسرت است که تمام اشتراک کننده گان کورس از طبقه اناث میباشد. به نظر من اشتراک زنان در این پروگرام نه تنها موفقیت آمیز است بلکه حرکتی درجهت ارتقای نقش اجتماعی زنان میباشد.

ناجیه شیرزاد یکی از شاملین کورس طی مصاحبه گفت: تدویر این کورس در آگاهی زنان جهت رفع مشکلات صحی و حفظ الصحه محیطی ارزنده بوده و شاملین کورس با استفاده از این کورس از یک طرف، خود از مسایل صحی آگاه میشوند و از طرف دیگر با تبلیغ خانه به خانه سایر زنان را آگاه نموده تا آن ها از طریق خویش به دیگران تفهیم نمایند. تدویر این کورس ها جهت بلند بردن سطح آگاهی خانم ها در محیط زیست رول عمده و ارزنده را ایفا خواهد کرد و ما خواهان راه اندازی همچوکورس ها در آینده هستیم.

تورپیکی مدیر مسلکی امور زنان ولایت لوگر گفت: چیزی را که در کورس به ما تدریس میشود برای زنان که در ولایت استند ، انتقال داده وبه این ترتیب مادر ولایات میخواهیم چنین کورس ها را ایجاد نموده و از زنان که در کورس شامل اند میخواهیم تا اندوخته های خویشرا به دیگران انتقال دهند وبه این ترتیب در تمام ولایات زنان از مشکلات صحی و حفظ الصحه محیطی آگاه میگردند.

به نظر من ایجاد این کورس ها در ولایات که تعداد زنان بی سواد نسبت به با سواد زیاد است از موثریت بیشتر برخوردار بوده واطمینان میدهم که در ولایاتی که هستیم حتماً چنین کورس ها را راه اندازی خواهیم کرد.

یک منبع سازمان صحی جهان گفت: آموزش این کورس ها نه تنها در مرکز بلکه درولایات نیز جریان دارد. چنانچه اولین کورس در جلال آباد دایر و ۵۰ تن اززنان دربخش صحی تحت آموزش قرار گرفتند. همچنان در میان نیز زنان از این کورس ها مستفید گردیده و در مجموع درنظر داریم که به تعداد ۸۰۰ نفر از زنان باید آموزش ببینند تا ایشان بتوانند با استفاده از اندوخته های شان سایر زنان مسکون در ولایات را در جهت صحت وسلامتی خود، فامیل وحفظ الصحه محیطی کمک ویاری رسانند.

رشد وتربیه کودک

طفل نوزاد بسیاری اوقات را در خواب سپری میکند، دربیداری برای نوشیدن شیر مشکلاتی خواهد داشت. دماغ نوزاد چون نمونه یک جوان است ولی رشته های اعصاب کاملاً تکمیل نگردیده اند وی فکر کرده نمیتواند وفقط حس کرده میتواند او خود را باگریه حمایه می کند. زمانیکه وی گرسنه تر، سرد شود ویا تهدید وناراحت گردد این گریه اتوماتیک است به خصوص در آوان روزها وهفته های اول تولدش، مادرش باید به گریه اش جواب بدهد، زیرا این یگانه وسیله تفهیم میباشد.

از نگاه بیالوژیکی هنگام تولد، دختران پیشقدم اند، زیرا در بسیاری ساحات نسبت به بچه ها به زودی انکشاف می یابند، دندان هایشان زود ترظاهر میگردد، ارگان های وجود شان زود تر جوان میشوند، مطالعات نشان میدهد که چگونه رشد استخوان های ایشان نسبت به بچه ها پیشتر صورت میگیرد وبچه ها در زمان تولد وزن بیشتر دارند ونسبت به دختران ده سال بلند تر به نظر میرسند.

تحریک بیش از حد نوزادان خطر دارد

به گفته یکتعداد از دانشمندان تحریک بیش ازحد فکری نوزادان باعث کناره گیری ودر خود فرورفتگی آینده آنان می شود.

یکتن از محققان هسپانوی در کنفرانس متخصصان اطفال هوشدار داد، ماشدیداً نگران هستیم از آنکه بعضی از والدین سعی میکنند قبل از وقت نوزادان وکودکان نوپارا تحت تعلیم های فشرده ای قرار دهند، گرچه این کار در حال حاضر شاید نتایج دلخواه برای والدین به بار آورد و از انکشاف فکری نوزادان شان احساس شادی نمایند ولی در آینده این گروه از اطفال با مشکلات زیادی مواجه می شوند، که یکی از این مشکلات به گفته متخصص هسپانوی کناره گیری و در خود فرورفتگی اطفال در آینده می باشد.

اولین کشوری که به زنان حق رای داد

زیلاند جدید واقع اوقیانوسیه اولین کشوری بود که بتاریخ ۴ جون سال ۱۸۹۳ میلادی حق رای را به زنان داد.

علت دادن حق رای آن بود، که در زیلاند جدید که مستعمره انگلیس بود، تعداد زنان نسبت به مردان کمتربود ودولت زیلاند بخاطر آنکه زنان مایل به مهاجرت به آنکشور شوند، امتیازات بی سابقه رابرای زنان داد، که از حیث حقوق سیاسی با مردان برابر شدند. و اولین کشور مسلمان که برای زنان حق رای داد ترکیه بود.

حال ماستر پلان شهری زار است

م. نایب

اضافه از ۳۰ سال میشود که همواره، دایم وطبق معمول از طریق روزنامه ها، جراید، مجلات، رادیو و بالاخره از آوان تأسیس تلویزیون تا امروز در کشور بلا دیده مان سروصداهای دررابطه به ماستر پلان به نشر میرسد. طرح های گوناگون طی جلسات و میزهای مدور ازآن یاددهانی می کند که گویا ":ماستر پلان شهر کابل طرح وبرای تعداد (.....) فامیل زمین وبرای (.....) تجار محلات صناعتی توزیع میگردد:" اما متأسفانه که تا اکنون حد اقل مردم خبر نیستند که ماستر پلان چه معنی دارد...! هرگاه دربرابر یک همشهری ا زماستر پلان صحبت شود بانگاهان پر معنی ومتجسس درجهت دریافت ترجمه این کلمه به کند وکاه درذهنش می پردازد. اضافه از ۳۵ سال میشود که تفسیر مشتمل در شهر کابل را خودم شنیده ام که تاهنوز در ذهنم است ولی‌افسوس که چیزی جز ویرانی، آبادی ندیده ام. به هر صورت این سوال می تواند مطرح باشد که چرا در فاصله بیشتر از سه دهه از تطبیق طرح های شهری وماستر پلان هراس وجود دارد؟ .اگر جواب این باشد که جنگ بوده و اقتصاد کشور ضعیف، است پس چه ضرورت داریم که صرف طرح پلان شهری داشته نداریم بگذاریم مردم زیر سقف کلبه ساخت خودشان نفس راحت بکشند واز گزند بلاهای زمینی و آسمانی در امان باشند. اگر اندک توجه به ارقام یادشده کمک های کشورهای "دوست" طی سالیان متمادی که از طریق رادیو با عقدموافقت نامه ها شده نماییم. تمام شهر های کشور مان دوباره از تهداب جدیداً اعمار میشد.

بهر حال طوریکه دیده می شود مشکل اساسی باشیم. و باعث آزار و اذیت مردم واهالی بی دفاع بنام ماسترپلان گردیم که از مدت ۲۵ سال به این طرف نمیتوانند به ترمیم خانه وکاشانهٔ کوچک شان که به سرپناه مشهور است بپردازند، درحالیکه استعداد تطبیق و تعمیر نقشهٔ جدید شهری را به جاهای شان میخ کوب نمود. اما در این روز ها دیده می شود که آنعده از موتر فروشان که به دشت چمتله انتقال کرده بودند دوباره به جاهای اصلی شان در پروان دوم و برکی انتقال نموده وبه خرید وفروش موتر ادامه میدهند. معلوم نیست که دولت طوریکه لازم است فرامین خودرا چرا به منصه اجراقرار نمی دهد؟ ومتخلفین را به جزای اعمال شان نمی رساند؟ در زمینه باید دولت از خود جدیت نشان دهد.

_ باشنده خیرخانه مینه جویه کشی کنار سرک های عمومی در آن منطقه که از چندین ماه بدین سو نیمه کاره باقی مانده است شکایت دارند.

عبدالباقی باشنده حصه سوم خیرخانه می گوید: از ماه ثور بدین طرف کنار سرک عمومی چارراهی مسجد سرور کاینات الی چارراهی خواجه بغرا و به همین ترتیب از چارراهی گولایی پارک الی خشت هوختیف حصه دوم یخ بندان آغاز می شود.

همچنان کوچه های حصه سوم مربوط ناحیه پانزدهم شاروالی آنقدر به انبار کثافات تبدیل شده که گویی وگمان بری از ده، دوازده سال قبل به این سو این همه کثافات در کوچه خیرخانه غرض جوی، کندن کاری گردیده است ولی تاحال که مدت پنج ماه از آن می گذرد ناتکمیل باقی مانده است، وگرما آهسته، آهسته به طرف سرمای سرد زمستان می رود وفصل و بازار انبار شده است معلوم نیست که شاروالی کابل با وسایطی که از سوی کشور ها غرض پاک کاری و تنظیف شهر کابل که رقم آن بیش ازچهل موتر خواهد بود کمک شده است چه می کند؛ شاروالی کابل باید این شهر کوچک را به درستی و طوری که لازم است پاک کند. اگر مرکز شهر ما مانند سایر کشور ها وسعت میداشت پس شاروالی چه می کرد؟ مسوولین شاروالی کابل در فکر آن هستند تا شهر را وسعت دهند اگر این آرزوی آنان برآورده شود. امکان دارد پنج سال بعد نوبت پاک کاری هر ساحه شهر برسد. مقامات محترم دولت در زمینه عطف توجه نمایند.

خویش مصدر گردند.

تعدیلات خلاف قانون با سوء استفاده از امکانات غصب کرده شده در سطح دولت همیشه و بطور متداوم هویت اصلی وطرح واقعی ماستر پلان شهر کابل پایتخت کشور را چنان نشانه رفته است که بگفته یکی از آگاهان دیگر به هیچ صورتی تطبیق ماستر پلان شهر الی تجدید کلی با در نظر داشت تصرفات موجود عملی نیست

تعدیلات جبری وتصرفات پروژه های عام المنفعه در ماستر پلان بخصوص طی دهه اخیر حالت شهرسازی را چنان زار ساخته است که برای احداث شهری به مثابه پایتخت عصری برای کشور مان مجبوریم شهری دیگری رادرگردونواحی این شهر احداث کنیم وپس از انتقال باشنده گان فعلی شهر موجود به آن، این شهر را از بیخ و بن دوباره بنانهیم.

قیاس کنید اگر شهری بدون کانالیزاسیون تعمیر شود وبلند منزل ها و آسمان خراش های متعدد داشته باشد زندگی در آن چطور خواهد بود؟!

به نظر من اگر در فاصله کمتر از سه سال سیستم کانالیزاسیون در شهر کابل ایجاد نگردد و کثافات در اوقات معین ومنظم از کوچه ها انتقال نشود شهر از زندگی کردن بدور خواهد بود تمام شهر کابل به کثافات دانی مبدل خواهد شد.

جاهد
مشکلاتی که به توجه جدی نیاز دارد

واخلی لیک

دارډو په تنقیصاتو کې حق نه، حق په مرګه کل شویدی؟

څه کم دوو کلو را پدیخوا دملی اردو ډول ښه په برم سره آواز کوي او خلك یې خبرې ځینې وخت دتلویزیون له څپو څخه هم دسر په سترګو وینې خو راشي چې په کډه قضاوت وکړو او واقعیتونه په رڼو سترګو وګورو چې دخبرو او عمل په منځ کې څومره واټن پروت دی راځئ چې په هوایی قوا کې د ۳۷۳ ترانسپورتی غند تنقیصاتو ته یوه کتنه وکړو چې دا تنقیصات دکوم اصل پر بنسټ ترسره شویدی. دا اسلامی بڼه لري که قومی او سمتی بڼه لري اویا دولایتونو دوندې په اساس.

زما په هاند دا تنقیصات داسلامی سپیڅلو قواعدو څخه په زرهاوز کیلومتره واټن لري دا فقط قومی تنګ نظري ده چې دوی ورته لمن وهي.

که چیرې وګورو چې دا تنقیصات دولایتونو پر بنسټ شویدی هر ولایت ته باید ونډه دپیلوټانو او نخنیکګرانو پکې وای له بده مرغه که دري پیلوټان دیوه ولایت څخه وو هغه درې سره تنقیص شویدی او که یو پیلوت دیوه ولایت څخه په دې غند کې و هغه هم تنقیص شویدی. دمثال په توګه دکندز له ولایت څخه دوه پیلوټانو او یو کشاف په دې غنډ کې دنده سرته رسوله چې درې سره تنقیص شویدی او بیا په دې دوو پیلوټانو کې یو ترکمن دی چې دټول افغانستان دترکمنو قومونو په نمایندګی یوکس په غند کې و هغه یې هم تنقیص کړیدی او بله دا چې دارزګان له ولایت څخه یوکس پیلوت و. هغه هم تنقیص شویدی دغسې دټولو ولایتوقضاوت وکړی ومنئ چې مشت نمونه خروار.

نو یو وار بیا ځیر شئ وګورئ چې داخلك په خوله دعدالت. انصاف. اسلام جهادناری وهی اودملي اردو ډول یې نر څنګ کړیدی هروخت یې مونږ ته ژغوی ایا ملی اردو ددغسې بې انصافیو او قومیت پرستیو پر بنسټ جوړیدای شي؟

هغه کسان چې مسلکیان دی پوهنتون یې ویلی دی عالی تحصیلات لري دپیلوم لري اود تجربې خاوندان دې هغه تنقیص کیږي او هغه کسان دتنقیص څخه معاف ګڼل کیږي چې په یوه ډله پورې اړه لري نه تجربه نه مسلك نه دیپلوم لري رحمان بابا وایی:

زاغان پولي بلبلان شړي له باغه
ددې دهر له باغوانه وایم څه

عبدالحمید "پیلوت"

اعلان مفقودی

فروزان بنت عبدالغفور زن ۲۷ ساله از ۲۶ سنبله ۱۳۷۹ بدینسو با دو طفلش بنام های آرزو جان و شکیب جان مفقود گردیده.

کسانیکه در مورد وی و یا اطفالش معلوماتی داشته باشند، لطف نموده به جان اقا چوکیدار ریاست محبوسین یا دفتر روزنامه اراده اطلاع دهند.

In This Issue:

1- Agricultural Workshop Held
2- Security Needed In Provinces
3- Taliban Kill Seven Afghan Security Officers
4- More Afghan Refugees Return Home
5- Afghan Telecommunication Ministry Takes New Steps
6- Another School Burned
7- Germany Helps Schools In Eastern Afghanistan
8- Music Festival Inaugurated
9- Din Mohammad Mubariz Killed
10- Women Page

ERADA Daily

اراده
زیرنظرهیات تحریرانتشار مییابد
موسس وصاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: ظهور افغان

ارادە در ویرایش و پیرایش مطالب دست باز دارد
آدرس: پروان مینه (ایستگاه سینمای بهارستان سرک مسجد حاجی میر احمد خانه نمبر ۹۵)
تلیفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷

روزنامه آزاد وملی نشریه مرکزنشراتی افغان
اندیشه وعقاید مطرح شده ازسوی نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوز و دیزاین: صدیق الله صادق وعزیز الرحمن
چاپ: مطبعه مرکزنشراتی افغان قیمت یک شماره ۲ افغانی

Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud
Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787
نمبرستلایت: 008821621230544
eradadaily@hotmail.com